Йшла вулицею молода жінка, і всі од малого до старого на неї озиралися. Вона випромінювала стільки радості й стільки світла, що, здавалося, саме сонце обернулося Красунею. Не йде, а миготить. А як подумала про чоловіка і про маленького синочка, то так уся й зашарілася від щастя. Йде, ніг під собою не чує, але враз спохмурніла, і тінь лягла на її обличчя: назустріч їй шкандибала жалюгідна бабця, зігнута так, що, здавалося, от-от складеться, як складаний ножик, і впаде на землю. "Справді, старість не радість!" — подумала Красуня, спостерігаючи, як старенька злякано тиснеться до стін, а поквапливі перехожі наштовхуються на неї, мов знепокоєні оси. На роздоріжжі старенька зупинилась. Їй треба було перейти вулицю, а потік людей і машин струмував, не перериваючись. Красуня підійшла до неї, взяла за руку і перевела через вулицю, як переводять по вузькій колоді через розбурхану річку.

— Спасибі тобі, доню! — сказала бабуся і запитала, чим вона може їй віддячити.

Але Красуня повела плечима: у неї все є — і сім'я, і дім. Ні, їй нічого бажати!

— Не зарікайся, дочко! — мовила старенька і простягнула їй дзеркальце завбільшки з долоню.

— Такого дзеркала ніколи не було і не буде. Якщо подивишся в нього пильненько і від усієї душі чогось забажаєш, дзеркальце розіб'ється, але бажання твоє здійснить! — Бабця всміхнулася, і Красуня взяла дзеркальце, проте більше тому, що не хотілося їй ображати стареньку, а не тому, що повірила її словам. Здивувало лише те, що бабця відразу ж зникла, розтанула, наче дим. Якби не було на долоні дзеркальця, вона подумала б, що все це їй наснилося. Але дзеркальце було насправді, вдома вона заховала його в скриню між сорочок і забула й про стареньку, й про свою зустріч з нею. Багато вода збігло відтоді. Під

вікном Красуні піднялася і розрослася Черешня, а Красунин синок зіп'явся на пухкі ноженята. Красуня не згадувала про стареньку і її дарунок, але якось, коли вона виймала зі скрині сорочки, потрапило їй під руку дзеркальце.

— Глянь, куди заховалося! — здивувалася вона і, побачивши в дзеркальці своє радісне,1 всміхнене обличчя, згадала безпорадну бабцю на вулиці й прошепотіла:— От якби назавжди залишитися молодою, гарною і жити вічно! — Вона ще не доказала свою думку, як пролунав різкий деренчливий звук. Дзеркальце прямо в її руках тріснуло і розлетілося в різні боки.

— Що таке? — вигукнула молода жінка і стала визбирувати скалки. Однак усе зібрати ніяк не вдалося: що позастрявало між дошками, що виніс у вікно подув вітру. Але тут на подвір'ї заплакав син. Засунула Красуня скалки назад у скриню, вибігла на подвір'я і забула й про дзеркальце, й про свій невиразний страх.

Зірки років не лічать: лише накинула Красуня шаль на плечі, аж гульк — десять років промайнуло. Озирнутися не встигла, син парубком став, у чоловіка сивина на скронях з'явилася. А вона не міняється: жодної зморшки на обличчі, жодної сивої волосинки на голові, прудка на ногу, зі світосяйною усмішкою на лиці знай пурхає по кімнатах. Здивовано бачить Красуня, як постаріли батько з матір'ю, як зав'яли обличчя подруг, а черешня уже величезним зеленим шатром нависла над будинком.

— Ох, що ж це таке робиться на білому світі? — бідкалася вона, проте не встигла додумати свої думки до кінця, як помирають батько з матір'ю, син приводить молоду дружину, а там, диви, і внучатко вже бігає на подвір'ї. Дивиться на Красуню чоловік і власним очам не вірить: ровесниці її зморщилися дужче від горіхової шкаралупи, а його дружина прекрасніша за вранішню зорю! Нарешті він зважився запитати в неї, що з нею сталося, але Красуня тільки всміхнулася, а про себе подумала: "Може, це тільки сон? Якщо сон, то нехай і далі триває". Тим часом у

невістки між брів зморшка пролягла, побіліло волосся на скронях. Увійде в дім незнайомець, невістку за свекруху має. В очах невістки та й сина прочитала Красуня подив і докір.

Зітхнула Красуня, а на світанку першого дня, коли випав сніг, помер її чоловік. Ні вві сні, ні наяву не могла вона забути його погляду. "А ти?" — запитував він її поглядом. "А як я?" — запитувала сама себе Красуня, здвигаючи плечима, коли раз у раз доводилось когось ховати, так що, здавалося, не було більше ні весіль, ні іменин. Один за іншим ішли з життя друзі, родичі, сусіди. Все менше знайомих облич зустрічала вона на вулиці, в місті. Та й саме місто, вулиця стали невпізнанними. На місці садів і хатинок шугнула в небо зграя веж з бетону і скла. Син згорбився, внук привів у дім молоду дружину, вже й правнук по кімнатах бігає, а вона все не міняється.

Спантеличено, докірливо і навіть неприязно дивляться на неї невістка і син, вулиця і місто. "Видно, дияволу душу запродала!" — шепочуть їй навздогін вже і ті, що разом з її онуком на світ з'явилися. Нарешті Красуня збагнула, що всім заважає, що не розуміє людей, котрі живуть поруч. Не стало вже й роботи, яку вона так любила. Хто нині випікає хліб, хто тче? Немає місця в квартирі для ткацького верстата! І відчула вона себе зайвою.

— Прокляте дзеркало! — прошепотіла вона одного разу.— Мені лише б ледь-ледь постаріти! Може, б тоді син і онук приязніше глянули на мене.

Обережно, щоб ніхто не бачив, спробувала Красуня скласти докупи скалки дзеркальця. Але де там! У багатьох місцях зяяла порожнеча. І кожна скалка показувала її лице — усміхнене, обурливо молоде!

— Ох нечиста сила! — зітхнула Красуня і перевела погляд на вулицю, але зверху вулиця видавалася безоднею, на дні якої цяточками миготіли люди. Жодного дерева навколо, тільки мовчазні перехожі

кудись квапляться у своїх справах. Навіть рідний син став чужим: сивий, згорблений, слова не мовить.

Мовчазно і на той світ пішов, полишивши матір на сина і його дружину. А вона ж була молодшою від його сина і синової дружини! Про що їй говорити з ними? Про людей, котрих вона любила, вони сном-духом не відали, та й колишнє життя-буття зовсім їх не цікавило. Непотрібна і всім чужа, жила Красуня, даремно сподіваючись на старість і смерть.

І ось одного дня вирішила вона йти шукати старість і смерть, аби не сидіти більше у своїх на шиї. Ясним весняним ранком спустилася Красуня зі своєї скляної вежі й пішла по світу, розпитуючи всіх про старість і смерть. Однак на всі її розпитування люди тільки здвигали плечима. Навіщо їй, такій молодій і прекрасній, царство смерті? Навіщо спокушати долю? З царства смерті ще ніхто не повертався, тому й дорога туди невідома. Люди сміялися їй у вічі, радили полишити свої пошуки: смерть і сама прийде, нікого не мине!

Втім, до неї смерть не приходила, і вона надумала шукати порятунку від свого лиха деінде. "Може, звірі мудріші?" — подумала вона й пішла в ліс, але зайці, білки і косулі не знали, що їй відповісти.

— Смерть — це вовк! — шепотіли зайці й косулі.

— Смерть — це орел! — сказала білка.

— Смерть — це мисливець! — вигукнув орел.

— Смерть — це гадюка! — крикнули всі звірі в один голос.

Зайшла Красуня у густі зарості колючих кущів, покликала гадюку, але та їй сказала:

— Над тобою у мене немає влади!

— Що ж мені робити? Як потрапити в царство смерті? — заплакала Красуня, а гадюка мовила:

— Підеш далеко-далеко. На дні моря є печера, в ній перламутрова черепашка, а в черепашці дві травички. Одна травичка — травичка життя, а друга — травичка смерті, на вигляд вони зовсім однакові. Пірни на дно моря, відшукай їх і вибери. Вибереш травичку життя — немає тобі порятунку: вічно будеш по землі блукати! — З цими словами ковзнула гадюка по камінню і зникла, а Красуня пішла назустріч своїй долі.

Хто знає, скільки часу вона йшла! Хто знає, коли спустилася в море! Галька на березі мовчить, нічого про це не розповідає. Але коли вдосвіта море стихає, рибалки кажуть, що з моря виходить жінка, і розповідають про неї всяке. Одні стверджують, що з моря виходить зігнута бабця — ось-ось упаде. Інші запевняють, що вона не старенька, а сяюча, наче вранішня зоря, Красуня. У її руці дві травички, вона очей з них не зводить, не може вирішити, яку собі залишити, яку викинути.